

BANGLADESZ

SCENARIUSZ LEKCJI

ŻYJ W ZGODZIE Z INNYMI

Mały, gęsto zaludniony kraj

Bangladesz ze stolicą w Dhace to nizinny kraj leżący w Azji Południowej nad Zatoką Bengalską. Graniczy z Indiami oraz z Mjanmą (Birmą). Jest to jeden z najgęściej zaludnionych krajów świata, ponad 1000 osób mieszka na km². Na terytorium ponad dwa razy mniejszym od Polski żyją przeszło 163 mln ludzi, co powoduje, że Bangladesz zajmuje ósme miejsce pod względem liczby ludności na świecie. To również jeden z najuboższych regionów świata. Uniezależnił się od Pakistanu dopiero w 1971 roku.

Bangladesz leży w strefie zwrotnikowej i jego klimat kształtowany jest przez wiatry monsunowe. Występują tu dwie pory roku: deszczowa, która daje możliwość uprawy ryżu, oraz sucha. Przez kraj płyną rzeki: Brahmaputra, Ganges i Surma. Naturalna roślinność została wycięta, a tereny przeznaczono na potrzeby rolnictwa.

Państwo to jest narażone na tajfuny, czyli cyklony tropikalne, pojawiające się latem oraz jesienią i powodujące ogromne straty materialne, a także śmierć wielu ludzi. Występują tu również katastrofalne powodzie.

Kraj boryka się z ograniczonym dostępem do wody pitnej, degradacją gleb, niedożywieniem, częstymi epidemiami chorób związanych ze spożywaniem zanieczyszczonej wody.

Najbardziej prześladowana mniejszość etniczna na świecie

W Mjanmie dominującą religią jest buddyzm, jednak w północnej części stanu Arakan jedna trzecia ludności to muzułmańska grupa etniczna – Rohindżowie. Oni sami uznają się za rdzennych mieszkańców Mjanmy, ale władze uważają ich za imigrantów z Bangladeszu. Buddyści traktują ich jak

biedaków, terrorystów i złodziei. Łatwo więc dochodzi do napięć i konfliktów między tymi grupami. Sytuacja jeszcze bardziej zaogniła się, kiedy to w 1982 roku Rohindżów nie zaliczono do żadnej ze 135 grup etnicznych żyjących w tym kraju, a co za tym idzie, nie dano im możliwości ubiegania się o obywatelstwo. To spowodowało utratę prawa do opieki medycznej, powszechnej edukacji i zmuszanie ich do niewolniczej pracy. Kolejne dekady niosły ze sobą kolejne re-

presje, takie jak: utrudnienia w zawieraniu małżeństw, zakaz budowy nowych domów, pozbawienie jakiejkolwiek własności, niewydawanie dokumentów nowo narodzonym dzieciom.

Ostatnia fala prześladowań zaczęła się w sierpniu 2017 roku. W ramach odwetu za atak na posterunek policji spalono blisko połowę wiosek zamieszkałych przez muzułmanów. Taktyka spalonej ziemi świetnie się sprawdziła, bo Rohindżowie nie mieli do czego wracać, co spowodowało ich wielki exodus do pobliskiego Bangladeszu.

Otwarcie na potrzeby innych

Pomimo że Bangladesz jest jednym z najbiedniejszych państw na świecie, otworzył swoje granice i przyjął ponad milion uchodźców z Mjanmy. W Cox's Bazar powstał obecnie największy na świecie obóz dla uchodźców. Miejsce to boryka się z wieloma problemami. Od braku żywności, leków, środków opatrunkowych, po kłopoty z zapewnieniem opieki dzieciom z zespołem stresu pourazowego oraz sierotom. Szacuje się, że niedługo na terenie obozu urodzi się około 70 tys. noworodków, dlatego Kulczyk Foundation postanowiła zbudować tu polowy szpital położniczy.

Czas trwania
45 minut

TEMAT

Żyj w zgodzie z innymi

Wydrukuj materiały z załączonej płyty. Przygotuj projekcję fragmentów filmu zamieszczonych na płycie. Przed zajęciami zapoznaj się z całym odcinkiem dostępnym na stronie www.kulczykfoundation.org.pl.

DLACZEGO WARTO PORUSZYĆ TEN TEMAT

Zgoda jest podstawą współpracy. Aby współdziałać, ludzie muszą zgodzić się w zasadniczych kwestiach. Uzgodnić wizję współpracy, jej założenia, główne cele, sposoby ich osiągnięcia itp., czyli osiągnąć konsensus. Zgoda wymaga tego, aby wykonać gest w stronę drugiego człowieka. Mówimy przecież wyciągnąć rękę do zgody, czyli zaprosić do wspólnego pochylenia się nad sprawą w celu uzyskania rezultatu, który zadowoli każdą ze stron. Jednak żeby dojść do zgody z drugim człowiekiem, trzeba go najpierw poznać. Kiedy skoncentrujemy uwagę na innej osobie, dostrzeżemy, jaka jest, czego potrzebuje, co jest dla niej ważne. Wówczas łatwiej zrozumiemy jej potrzeby i preferencje życiowe. Wtedy możemy też zauważyć, że są one w wielu zasadniczych kwestiach zbliżone do naszych potrzeb i preferencji. Jeżeli to uchwycimy i zrozumiemy, łatwiej będzie nam żyć z kimś w zgodzie, ponieważ będziemy o nią zabiegać wspólnymi siłami. Warto też przy okazji tej ważnej lekcji dotyczącej kształtowania postawy prospołecznej przypomnieć słowa Mikołaja Reja – „w zgodzie małe urastały państwa, w niezgodzie wielkie upadały”. Zapraszamy do wspólnych działań, których celem jest osiągnięcie porozumienia. Zadbajmy o to, by nasi uczniowie podzielili przekonanie, że *concordia parvae res crescunt, discordia maximae dilabuntur* (zgoda buduje, niezgoda rujnuje). Lekcja, którą proponujemy, może być interesującą inspiracją do przyjęcia takiej postawy.

Zagadnienie

Cele

Wprowadzenie

Zadanie

Film
– zapowiedź,
projekcja
i refleksja

CELE ZAJĘĆ

Krok 1 – WIEM:

Uczeń wie, dlaczego ważne jest życie w zgodzie z innymi. Zdaje sobie sprawę z konsekwencji braku zgody między ludźmi.

Krok 2 – CZUJĘ:

Ma świadomość, jak czują się ludzie, którzy nie żyją w zgodzie z innymi.

Krok 3 – POMAGAM:

Podjmuje działania, aby pomóc w odbudowywaniu porozumienia pomiędzy poszczególnymi osobami, grupami.

WPROWADZENIE DO ZAJĘĆ

Wspólnie z uczniami zaaranżuj salę do zajęć. Poproś, aby ustawili stoliki do pracy w parach, zostawiając wolne miejsce na środku sali. Przygotuj wydruki kart pracy (s. 42) dla każdej pary uczniów. Zaproś uczniów na środek sali do ćwiczenia „Mimiczne lustro”. Poproś, aby dobrali się w pary i podzielili rolami: aktora i mima. Każdej dwójce daj kartę pracy.

ZADANIE

Mimiczne lustro

Uczniowie w parach odgrywają scenki opisane na kartach pracy, zamieniając się rolami aktora i mima.

Po zakończeniu ćwiczenia porozmawiaj z uczniami. Mogą Ci pomóc poniższe pytania:

- Jakie są wasze wrażenia, co czuliście, odgrywając poszczególne role? Jakie emocje wywoływały poszczególne zachowania i sytuacje, np. kłótnia, strata możliwości pozyskania skarbu?
- W której scenie czuliście się bezpieczniej i lepiej – w tej, w której bohaterowie zgodnie odzyskiwali skarb, czy tej, w której się skłócili?

Wskazówka:

Zachęć do wypowiedzi również mimów. Poproś, żeby powiedzieli, jakie emocje dostrzegali w aktorach i co sami wówczas czuli.

ZAPOWIEDŹ PROJEKCJI FILMU

Poproś uczniów, aby odwołując się do doświadczeń z życia i ćwiczenia „Mimiczne lustro”, zastanowili się nad tym, jakie zyski i jakie straty wynikają z życia w zgodzie z innymi oraz bycia skłóconym z innymi. Wnioski możecie spisać, np. w formie tabeli.

Zgoda		Niezgoda	
Korzyści	Straty	Korzyści	Straty

Wskazówka:

Zachęć do wypełnienia wszystkich pól. Zaznacz jednocześnie, że może się zdarzyć, iż ktoś nie dostrzeże korzyści lub straty wynikającej z jednej z tych sytuacji, wówczas dana komórka powinna pozostać pusta.

Zaproś uczniów do obejrzenia fragmentu reportażu, w którym pokazano, jakie koszty ponoszą indywidualne osoby i społeczności w związku z wojną, która jest efektem niezgody pomiędzy mniejszościami zamieszkującymi Birmę. Mniejszość muzułmańska, Rohindżowie, prześladowana przez birmańskie wojsko, została poddana okrutnemu terrorowi i wygnana ze swoich ziem.

PROJEKCJA FILMU

REFLEKSJA PO FILMIE

Po obejrzeniu fragmentu filmu zapytaj uczniów:

- Jakie emocje wywołał w was los bohaterów?
- Jakie straty z powodu niezgody na pokojowe współistnienie w Birmie ponieśli poszczególni bohaterowie filmu, jakie zaś ich wspólnota?
- Czy można było zapobiec emigracji mniejszości Rohindżów z Birmy? Jeśli uważacie, że tak, to w jaki sposób można było to zrobić?

ROZMOWA

Poproś uczniów, aby usiedli w parach przy stolikach. Na każdym stoliku powinny się znaleźć duża kartka podzielona na dwie części z nagłówkami: Jak budować zgodę?, Jaki mogę mieć na to wpływ?; flamastry oraz karteczki samoprzylepne. Zachęć uczniów do rozmowy na temat: Jak budować zgodę między uczniami w mojej klasie, szkole? Jaki mogę mieć na to wpływ? Poproś, aby swoje uwagi, pomysły zapisali na karteczkach i przykleili je w odpowiednich częściach dużego arkusza. Następnie zaproponuj, aby dwójki połączyły się w czwórki i w poszerzonym gronie prowadziły dalszą wymianę zdań.

Wskazówka:

Podsumujcie dyskusję, przede wszystkim wskazując na możliwości wpływania uczniów na budowanie zgody między uczniami w klasie i między klasami w szkole.

PODSUMOWANIE ZAJĘĆ

Poprowadź uczniów przez następujące etapy:

1. Uświadomienie im ich wiedzy na temat sytuacji drugiego człowieka (WIEM);
2. Zwrócenie uwagi na rolę emocjonalnego zrozumienia czyjegoś problemu i utożsamienia się z tą osobą (CZUJĘ);
3. Podjęcie decyzji o aktywnej pomocy (POMAGAM).

WIEM:

Zwróć uwagę uczniów na straty wynikające z braku zgody między ludźmi. Porozmawiajcie, dlaczego zgoda buduje, a niezgoda rujnuje. Przypomnijcie, jakie postawy i zachowania uznaliście za źródła braku zgody między ludźmi, jakie zaś tej zgodzie sprzyjają, np. chciwość i egoizm (na podstawie ćwiczenia „Mimiczne lustro”), dominacja i chęć wykluczenia (zauważone we fragmencie reportażu).

CZUJĘ:

Zwróć uwagę na to, co czują ludzie, którzy nie żyją w zgodzie z innymi, i co czują ci, którzy pozostają w obszarze ich oddziaływania. Jak odbierana jest strata wywołana przez brak zgody. Jak przykre konsekwencje ma brak zgody dla indywidualnych osób i losów społeczności. Uświadom uczniom, że zgoda buduje nie tylko to, co na zewnątrz, materialne otoczenie, ale też scala wewnętrzne „ja”, bo daje poczucie bezpieczeństwa, radość, siłę, poczucie harmonii.

POMAGAM:

Przypomnij, jakie efekty uczniowie osiągnęli, do czego wspólnie doszli w ramach ćwiczenia „Jak budować zgodę między uczniami w mojej klasie, szkole?”. Zachęć ich do podjęcia działań, które zaproponowali. Zastanówcie się wspólnie, jak możecie zrealizować te pomysły.

Rozmowa

Podsumowanie

KARTA PRACY

SCENKA 1.

Uczeń pierwszy – aktor

Stań tyłem do mima i gestami, ruchem ciała przedstaw swoją wędrówkę przez gęsty las. W czasie wyprawy: przedzierasz się przez gęste krzaki, grzeźniesz w bagnie, wydobywasz się z niego dzięki temu, że ktoś wyciągnął do ciebie rękę. Idziecie dalej razem – Ty i On. W gęstych zaroślach spostrzegasz wielką skrzynię, na widok której wydajesz radosny okrzyk. To rodzi zainteresowanie twojego towarzysza. Obaj, trzymając się za ręce, biegniecie w kierunku skrzyni. Ale ten skarb jest strzeżony przez dwa wielkie psy. Patrzysz na towarzysza, który skurczył się ze strachu. Nie dajesz za wygraną, podchodzisz do psów, a one łagodnieją na twój widok. Wracasz po towarzysza i obaj podchodzicie do skrzyni, otwieracie ją, a tam wielkie cudowne skarby. Wspólnie wyciągacie znalezisko z krzaków i oddajecie do muzeum, a tam spotyka was nagroda... Wystarczy się odwrócić!

Uczeń drugi – mim

Stań za aktorem, który gestami, ruchem ciała będzie przedstawiał przeżywane przygody, doświadczenia. Twoje zadanie polega na wczuciu się w jego sytuację i pokazaniu, że chcesz mu udzielić pomocy, możesz wykorzystywać jedynie mimikę. Gdy odwróci się do ciebie, podaj mu rękę i powiedz: „Zgoda buduje i daje korzyści”. Odnaleźliście skarby Piastów. Dzięki nim lepiej poznamy naszą historię, a ty i twój towarzysz na zawsze pozostaniecie sławnymi odkrywcami. Możecie studiować historię na najlepszych uniwersytetach świata.

SCENKA 2.

Uwaga: zamieńcie się rolami!

Uczeń pierwszy – mim

Stań za aktorem, który gestami, ruchem ciała będzie przedstawiał przeżywane przygody, doświadczenia. Twoje zadanie polega na wczuciu się w jego sytuację i pokazaniu, że chcesz mu udzielić pomocy, możesz wykorzystywać jedynie mimikę. Gdy się odwróci do ciebie, zobacz w nim pazernego, kłótliwego człowieka i powiedz: „Kto się kłóci, ten traci wszystko. To zgoda buduje, a niezgoda rujnuje! Mogłeś mieć wiele, a została ci tylko złość”.

Uczeń drugi – aktor

Stań tyłem do mima i gestami, ruchem ciała przedstaw swoją wędrówkę przez gęsty las. W czasie wyprawy: przedzierasz się przez gęste krzaki, grzeźniesz w bagnie, wydobywasz się z niego dzięki temu, że ktoś wyciągnął do ciebie rękę. Idziecie dalej razem – Ty i On. W gęstych zaroślach spostrzegasz wielką skrzynię, na widok której wydajesz radosny okrzyk. To rodzi zainteresowanie twojego towarzysza. Obaj, trzymając się za ręce, biegniecie w kierunku skrzyni. Ale ten skarb jest strzeżony przez dwa wielkie psy. Patrzysz na towarzysza, który skurczył się ze strachu. Nie dajesz za wygraną, podchodzisz do psów, a one łagodnieją na twój widok. Wracasz po towarzysza i podchodzicie do skrzyni. Zaczynasz żałować, że nie będziesz jedynym odkrywcą! Mówisz do niego: „Nie masz prawa do tego skarbu. Wracaj, skąd przyszedłeś”. On ostro protestuje. Kłóćcie się, aż zirytowało to psy, które ujadając, stanęły obok was, ale wy wciąż nie odpuszczacie. Zachowywaliście się tak głośno, że sprzeczkę usłyszał leśniczy, który spokojnie zabrał skrzynię ze skarbem i odwiózł ją do muzeum. Wy zaś dalej się kłóćcie. A gdy w pewnym momencie odwrócisz się, słyszysz...